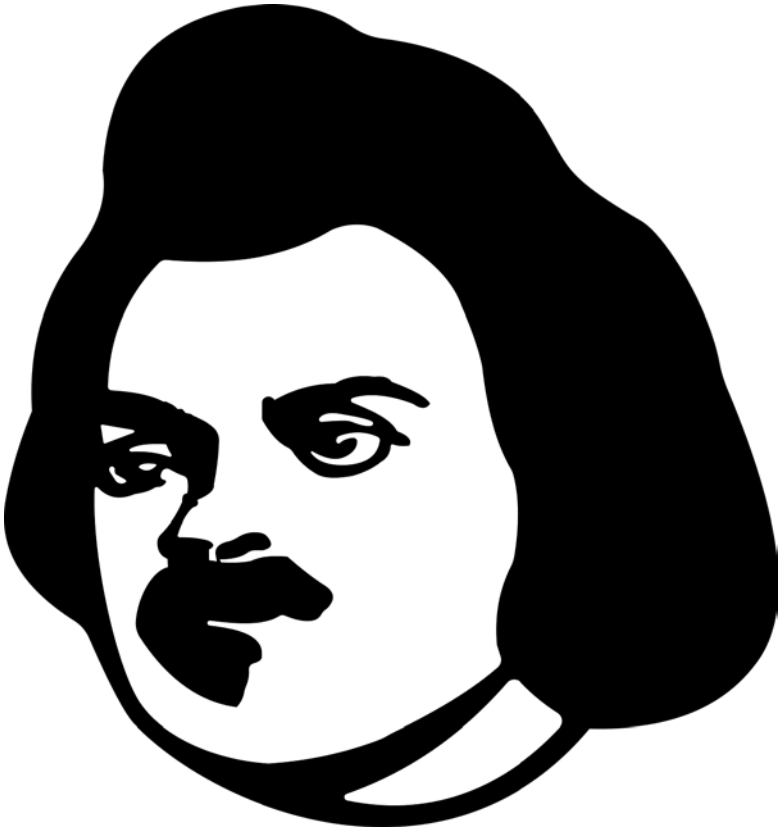
Για το διήγημα του Ονορέ Ντε Μπαλζάκ:

«Ο Συνταγματάρχης Σαμπέρ»

Σίμος Ανδρονίδης

www.sitarithra.gr

Ο Σίμος Ανδρονίδης είναι υποψήφιος διδάκτωρ
στο τμήμα Πολιτικών Επιστημών του ΑΠΘ

Εικόνα εξώφυλλου: Φωτογραφία του Gordon Johnson από το Pixabay
https://pixabay.com

Αθήνα, 2020

Ονορέ Ντε Μπαλζάκ: 'Ο Συνταγματάρχης Σαμπέρ'

«Τι μοίρα!» αναφώνησε ο Ντερβίλ. «Να βγει από το Ίδρυμα Έκθετων Παιδιών και να ξαναγυρίσει να πεθάνει σε Ίδρυμα Άπορων Γερόντων, αφού στο ενδιάμεσο βοήθησε το Ναπολέοντα να κατακτήσει την Αίγυπτο και την Ευρώπη» (Ονορέ Ντε Μπαλζάκ, 'Ο Συνταγματάρχης Σαμπέρ').

Το διήγημα του Γάλλου συγγραφέα Ονορέ Ντε Μπαλζάκ, με τον τίτλο 'Ο Συνταγματάρχης Σαμπέρ'[1], δύναται να αποτελέσει μία εμπρόθετη και ιδιαίτερα 'κινητική' περιδιάβαση στην ιστορία και δη στη Γαλλική ιστορία μίας συγκεκριμένης περιόδου, με σημαίνον υποκείμενο αναφοράς τον 'Συνταγματάρχη Σαμπέρ' του τίτλου, ενός πρωταγωνιστή των Ναπολεόντειων Πολέμων και ιδιαίτερα της μάχης του Εϊλό, από την οποία και εξέρχεται τραυματισμένος, έχοντας όμως τοποθετηθεί στο μαζικό τάφο των νεκρών της μάχης, θεωρούμενος και επίσημα, με αυτοκρατορική βούλα, νεκρός.

Και πάνω στην επίσημη πλαισίωση ενός θανάτου που προσλαμβάνει τα χαρακτηριστικά 'διττότητας': αφενός μεν, εγγράφει, την χασματική, μεταξύ δύο εποχών, 'σιωπή', αυτή τη «διεισδυτική και άφατη ευγλωττία»[2], όπως την αποδίδει, ποιητικά σχεδόν, ο Μπαλζάκ, αφετέρου δε προσιδιάζει στη συγκρότηση μίας 'κανονικότητας' που σχετίζεται με, εντός και εκτός του πεδίου δράσης του 'Συνταγματάρχη Σαμπέρ', με την 'συνέχεια' της, εκεί όπου η νεαρή σύζυγος[3] του, νυμφεύεται με τον κόμη Φερό, πρόσωπο

---

[1] Βλέπε σχετικά, Ντε Μπαλζάκ Ονορέ, 'Ο Συνταγματάρχης Σαμπέρ', Μετάφραση: Κράλλη Μαρία, Εκδόσεις 'Το Ποντίκι', Αθήνα, 2006.

[2] Βλέπε σχετικά, Ντε Μπαλζάκ Ονορέ, 'Ο Συνταγματάρχης Σαμπέρ…ό.π., σελ. 35. Η Μπαλζακική σιωπή περιβάλλεται από τις εκφάνσεις μίας 'αρμονικής γλώσσας' που διαρκεί ή δύναται να διαρκέσει 'αβίαστα' όσο και 'αξιωματικά'.

[3] Στο λογοτεχνικό εγχείρημα του Ονορέ Ντε Μπαλζάκ, στο εγχείρημα του 'Συνταγματάρχη Σαμπέρ', το θηλυκό υποκείμενο αναπαρίσταται με τα χαρακτηριστικά μίας 'εξομολογητικής χάρης', με τις τάσεις μίας ευθυγράμμισης με τα χαρακτηριστικά παρουσίας του ισχυρού 'άρρενος υποκειμένου' την περίοδο της Παλινόρθωσης της

της εμπιστοσύνης του βασιλιά Λουδοβίκου ΙΗ' (1814-1824), εκμεταλλευόμενη και σφετεριζόμενη την περιουσία του συζύγου της.

Η Μπαλζακική[4] 'σύλληψη', το επάλληλο 'παίγνιο' μεταξύ 'τεθνεώτος' και 'ζώντος' υποκειμένου, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην 'οικονομία' του διηγήματος, υπερβαίνει τις νοηματικές ορίζουσες της ιστορίας, προσδιορίζοντας ένα υποκείμενο, έναν αξιωματικό της Ναπολεόντειας Γαλλίας, όχι με την τροπικότητα της (ως 'άλλος Λάζαρος'), 'επιστροφής' από τους νεκρούς της μάχης, αλλά με την προσίδια τροπικότητα της έγκλησης ενός χρόνου που εκδιπλώνεται την στιγμή του 'ανθρωπολογικού συγκλονισμού' που αναδεικνύει το πρόσημο της παρουσίας, ελλειπτικής και μη, του συνταγματάρχη: ο συνταγματάρχης, ερχόμενος σε επαφή με τον δικηγόρο του Παρισιού Ντερβίλ, αφηγείται το τι έλαβε χώρα, την 'σωτηρία' του από τον 'κόσμο' των νεκρών που 'απο-καλυπτικά' ενέχει την σιωπή, με την 'αδιόρατη' αδημονία της γλώσσας να υπεισέρχεται, μετατοπίζοντας διαρκώς τα όρια του αφηγηματικού προσώπου-εαυτού.

Ο συνταγματάρχης αξιώνει την περιουσία του και τα κοινωνικά του προνόμια που 'στερήθηκε', αναφέρει τον ίμερο μίας γλώσσας που πλέον ετίθετο 'χειμαρρωδώς', 'απροσποίητα', επινοώντας εκ νέου την παρελθοντικότητα της η οποία και 'ενσαρκώνει' την Ναπολεόντεια ευρύτητα και συνήχηση εν καιρώ Παλινόρθωσης.

«Η Παλινόρθωση και η Ιουλιανή Μοναρχία αποτελούν μια καθοριστική καμπή στον ρου της Ιστορίας, με κύρια χαρακτηριστικά τον πολιτικό αρχαϊσμό και την πρώιμη θεσμική διαμόρφωση. Η οικογένεια των Βουρβόνων- ο πρωτότοκος και, στη συνέχεια, ο δευτερότοκος κλάδος- καταλαμβάνει για τελευταία φορά τον θρόνο της Γαλλίας, με τις τρεις κατά σειρά βασιλείες- του Λουδοβίκου ΙΗ' (1814-1824), του Καρόλου Ι' (1824-1830), του Λουδοβίκου-Φιλίππου (1830-1848)- να αντιπροσωπεύουν, η

μοναρχίας (Κόμης Φερό), με τις διαστάσεις μίας ‘πονηρίας’, μίας ‘ευφρόσυνης πονηρίας’ η οποία και δύναται να ‘επιτύχει τα πάντα’.

[4] Με τον χαρακτηριστικό του τρόπο, ο Ονορέ Ντε Μπαλζάκ προσφέρει ακριβείς όσο και λεπτομερείς περιγραφές των στοιχείων εκείνων που διέπουν το επάγγελμα του νομικού-δικηγόρου, στοιχείων που σχετίζονται με την επαφή του δικηγόρου με την ανθρώπινη ψυχοσύνθεση, με την ‘ουσία’ του Νόμου.

καθεμία με τον τρόπο της, μια μορφή ασυμβατότητας με την εποχή της»[5], επισημαίνει ο Γάλλος πολιτειολόγος Jacques Julliard.

Δυνάμενος να 'ενσαρκώσει' μία ιστορικότητα, ο 'Συνταγματάρχης Σαμπέρ'[6], εναλλάσσει την 'σκιά' του θανάτου με την εν γένει χασματικότητα και τις δια-ρρήξεις ενός βίου που παραμένει εκκρεμής, μετέωρος, μη-ανήκων παρά σε μία ιδιαίτερη αξιο-θεμελιωτική εμμένεια που συναρθρώνει την αριστοκρατική περιφρόνηση με ένα 'έλεος' που επιδεικνύεται στους δρόμους του Παρισιού, (και από έναν πένητα κτηνοτρόφο που του παρέχει κατάλυμα), το Φροϋδικό υπόδειγμα του «Όπου ήταν αυτό, πρέπει Εγώ να γίνω»[7] ('Wo es was, soll Ich werden'), με μία κοινωνιο-οντολογική διερώτηση που τίθεται συνειδητά: το 'ποιος είμαι' προς 'ποιον', προς τα ανεστραμμένα 'κάτοπτρα' μίας παρουσίας που αξίζει όσο και η λέξη ή η γλώσσα που εκ-φέρει, αφήνοντας να δια-φανεί το Φροϋδικό 'πράττειν' που λέγει «Όπου αυτό ήταν, πρέπει Εγώ να γίνω»[8], σήμανση και παράλληλα 'Νόμος', 'τρόπος' και 'κλέος' μίας εποχής δίχως εποχή.

---

[5] Βλέπε σχετικά, Julliard Jacques, 'Οι Αριστερές της Γαλλίας', Μετάφραση: Σαμαρά Χριστιάνα, Επιστημονική Επιμέλεια: Αντωνίου Δημήτρης, Γλωσσική Επιμέλεια: Μαραγκάκη Άννα, Εκδόσεις Πόλις, Αθήνα, 2015, σελ. 195.

[6] Στην περιεχομενικότητα της Μπαλζακικής λογοθετικότητας, η 'έκπτωση' του συνταγματάρχη Σαμπέρ σε κατάσταση 'αποξένωσης', 'αλλοτρίωσης' από τον χρόνο αναπαριστά ευρύτερες κοινωνιο-ιστορικές μεταβολές, μετασχηματισμούς που τείνουν σε μία 'απώλεια' συμβολισμών, αναφορών και οριζουσών από πλευράς κοινωνικών υποκειμένων. Ο εκ νέου 'θάνατος' του, λαμβάνει χώρα στο περιβάλλον μίας θέσμισης που 'δεν ξεχνά', αναφέροντας το 'σπερματικό υπόλειμμα', τον συνταγματάρχη που, σύμφωνα με μία θεώρηση-πρόσληψη, δεν 'στερείται' αλλά αφήνεται στο κάτοπτρο του 'διά-κενου', παραμένοντας μεταιχμιακά μετέωρος, υπό την επωνυμία του δυνάμει 'γκροτέσκου'.

[7] Αναφέρεται στο: Καστοριάδης Κορνήλιος, 'Η Φαντασιακή θέσμιση της κοινωνίας', Μετάφραση: Σπαντιδάκη Γιούλη, Σπαντιδάκης Κώστας & Χαλικιάς Σωτήρης, Επιμέλεια Μετάφρασης: Σπαντιδάκης Κώστας, Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 1978, σελ. 150.

[8] Στο ίδιο, σελ. 150. Η υπόμνηση αξιώνει: το παρελθόν δεν εδύνατο να 'κερδηθεί' παρά στο παρόν, σε μία άλλη 'μάχη', σε μία άλλη πρόσκτηση του δυνητικού, του εαυτού, κίνηση που καθίσταται 'θεμέλια πράξη' της δυτικής, φιλοσοφικής οντολογίας: Το καρτεσιανό και ετερογενές υπόδειγμα του 'Corgito Ergo Sum' ('Σκέφτομαι, άρα υπάρχω'), μεταβάλλεται σε 'Ονομάζω, (η πράξη της κατονομασίας για την οποία κάνει λόγο ο Κορνήλιος Καστοριάδης), άρα υπάρχω', 'ονομάζω' διαμέσου της γλώσσας, την κοινωνική γλώσσα.

Η Μπαλζακική γραφή αρθρώνει συστηματικές δυνατότητες που όμως είναι οι ίδιες που εκ-λείπουν εντός της ιστορικής και δι-ιστορικής αφήγησης, φέρει τον θάνατο δια της γλώσσας και δια της μη-ριζικής υπόμνησης στα βάθρα του φυσικού θανάτου, παριστάνοντας μία περίοδο, και συγκεκριμένα την περίοδο της Παλινόρθωσης, που δεν ζητεί παρά την και τελετουργική αφύπνιση.

Το παρελθόν, σαν και αυτό που 'προφέρει' ο πένητας συνταγματάρχης, 'βαραίνει', δύναται να εκ-θεμελιώσει την 'ομοιογένεια' της νέας καθεστωτικής εξουσίας, το 'συνεχές' της ενιαίας γλώσσας, κοινωνικές ζωές διανθισμένες με αρκετή από την 'χρυσόσκονη' του 'περφεξιονισμού', εκεί όπου ο ίδιος συνταγματάρχης παρατηρεί ως 'άλλος' 'Angelus Novus' του Paul Klee, «μία μοναδική καταστροφή, που συσσωρεύει αδιάκοπα ερείπια επί ερειπίων και τα εκσφενδονίζει μπροστά στα πόδια του»[9], για να παραπέμψουμε στον Walter Benjamin και στην 'IX' θέση από τις 'Θέσεις για τη Φιλοσοφία της Ιστορίας', επιχειρώντας ταυτόχρονα μία Μπενγιαμινικού τύπου, ανάλυσης που ανα-πλαισιώνει τους λόγους του συνταγματάρχη, ο οποίος, επιθυμώντας το παρελθόν 'του' επιθυμεί και τις εξαντικειμενοποιημένες του κατανομές, όπως και το παρόν που δεν δύναται να ανατρέψει αλλά να μετασχηματίσει το παρελθόν του, ανα-κατασκευάζοντας την 'μήτρα' του πραγμολογικού: 'γιατί υπήρξαμε;', 'ποια είναι η θέση ενός στρατιώτη που δεν επιζητεί παρά τον ακραίο χρόνο;'.

Ο Ονορέ Ντε Μπαλζάκ 'ρηγματώνει' τις προκείμενες της μοναδικής 'συναισθηματικής φόρτισης', διευρύνει τα όρια της 'οικονομίας' της αφήγησης και προς την κατεύθυνση ανάδειξης μίας 'φαντασμαγορίας' που

[9] Βλέπε σχετικά, Benjamin Walter, 'IX' Θέση, 'Θέσεις για τη Φιλοσοφία της Ιστορίας', Δεύτερη Έκδοση, 'Λέσχη Κατασκόπων του 21ου αιώνα', Αθήνα, 2014, σελ. 16. Ο Σαμπέρ ως Μπενγιαμινικό υποκείμενο, αντλεί διαρκώς από τις παραστάσεις των 'φαντασμάτων', ως εικόνα 'τρέφεται' από τους όρους του 'ετερογενούς', ως πρόσωπο σημαίνει ('δυναμολογικό' σημαίνον'), μία 'απο-καλυπτική ρήξη': παραμένει ζωντανός όντας 'δυνάμει νεκρός', τελώντας το εγχείρημα της δημιουργίας έως την στιγμή όπου η πρώην σύζυγος του επιστρατεύει τα θέλγητρα μίας αγάπης και μίας αγάπης πατρικής, με τα δύο πρόσωπα να 'ενσαρκώνουν' τις αντιφάσεις, τις αντινομίες της Γαλλικής εποχής, εκεί όπου η Ροζίνα δεν πιστεύει παρά μόνο το 'ειδολογική' της σκευή, ήτοι την διαρκή προετοιμασία για το 'χειρότερο'.

εφευρίσκει τον χώρο της ώστε να αποδώσει στον 'νεκρό', στον ζων έντονα 'αυτό που ήταν', κινούμενος μεταξύ της εννοιολόγησης του 'τώρα στο τώρα': η ιστορία επι-γράφει συμβολισμούς σε στρατιωτικές στολές ξεφτισμένες και σε παράσημα, με την αίσθηση της 'αν-οικειότητας' του συνταγματάρχη να εκφέρεται, να προσδιορίζεται διαμέσου των συναντήσεων του στην εξοχή με την πρώην σύζυγο του Ροζίνα, διαμέσου της πρόθεσης εξαπάτησης του, συνειδητοποιώντας πλέον ό,τι το παρόν καθίσταται 'ατέρμονο', 'ατελεύτητο' στην αίσθηση της εξομολογητικής του 'εξορίας'.

Το υποκείμενο του Φροϋδικού Εγώ να γίνω», νοηματοδοτεί την μετονομασία του, ή, τιθέμενο διαφορετικά, την «κατονομασία» του, που, σύμφωνα με τον Κορνήλιο Καστοριάδη, σημαίνει «θεσμός πρωταρχικός», η «κατονομασία» ως «εκπροσώπηση, 'Vertretung'».[10]

Στις επάλληλες 'ερειπιώσεις' της χρονικότητας, ο συνταγματάρχης Σαμπέρ, ο δοξασμένος συνταγματάρχης Σαμπέρ, επι-φέρει εγκλητικά και ποθητά, την επωνυμία 'Υασέντ', κατονομάζει τον κοινωνιο-ανθρώπινο βίο σε σκωπτική ειρωνεία, αποδεχόμενος, ο ίδιος και έτερος 'Υασέντ' που δεν υποκρύπτει τον 'Συνταγματάρχη Σαμπέρ'[11], όχι την αποδοχή της ήττας του, αλλά την αποδοχή του 'κόσμου των νεκρών', ενώπιον της μαρτυρίας ενός Παρισινού 'Υασέντ' που δεν μαρτυρεί παρά το 'τραυματικό' παρελθόν, φωνάζοντας δυνατά.

«Όταν σκέφτομαι πως ο Ναπολέων είναι στην Αγία Ελένη, όλα στον κόσμο αυτόν μου είναι αδιάφορα»[12], τονίζει από το Ίδρυμα Άπορων

---

[10] Αναφέρεται στο: Καστοριάδης Κορνήλιος, 'Η Φαντασιακή θέσμιση της κοινωνίας…ό.π., σελ. 355.

[11] Ο συνταγματάρχης λειτουργεί ως «ο άνθρωπος που διανύει έναν κύκλο απέραντο αλλά και ελάχιστο», για να εμβαθύνουμε στην ποιητική του Βαγγέλη Χρόνη, τέμνοντας το 'είμαι' που εκ-φέρει υπό το πλέγμα της απερίσταλτης πληθυντικότητας του, εντός «ενός κύκλου απέραντου αλλά και ελάχιστου» που αναζητεί το 'πνεύμα' και το ενδεχόμενο, την ιστορία ως 'γλώσσα' και πρόσληψη του εαυτού, «ελάχιστη» στις σημάνσεις της και «απέραντη» στις προεκτάσεις και στην ετερογένεια της. Βλέπε σχετικά, Χρόνης Βαγγέλης, 'Ακολουθεί το άπειρο', Ποιητική συλλογή, 'Νέοι στον Άδη', Εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα, 2005, σελ. 16.

[12] Βλέπε σχετικά, Ντε Μπαλζάκ Ονορέ, 'Ο Συνταγματάρχης Σαμπέρ…ό.π., σελ.92.

Γερόντων[13] (η αντίστιξη καθίσταται προφανής), όπου φιλοξενείται, άπορος 'Υασέντ'[14] στο παρόν και τιμημένος 'Συνταγματάρχης Σαμπέρ' που παραμένει 'νεκρός' στο γίγνεσθαι των ζώντων, την μνήμη που εκφράζει το 'μη-αντίγραφο', την βαθυ-δομική επωνυμία ενός καθημερινά ανώνυμου 'Υασέντ'.

Το ασύμβατο καθίσταται μη-αναγώγιμο, εκφεύγοντας, ωσάν 'τελευταίος σπαραγμός', μαζί με τον Ναπολέοντα και τις αγωνίες της εποχής του. Η αυλαία κλείνει στην 'εύτακτη' αριστοκρατική-Ιουλιανή Πολιτεία, δια-κρατώντας το 'στίγμα' της ιστορίας ως παροντικής αβύσσου: 'μαζί με τον Ναπολέοντα', απεκδυόμενος το μείζον, βιώνοντας την ''μοναδική καταστροφή'', για έναν στρατιώτη. Η 'αδόκιμη' λέξη δεν συνιστά παρά 'τάφο'.

Ο Petrey, προσφέρει διεισδυτικές παρατηρήσεις για την ιστορικότητα του Μπαλζακικού διηγήματος 'Συνταγματάρχης Σαμπέρ', τονίζοντας την διάσταση του ιστορικού 'εφιάλτη' που όπως γράφει ο Θανάσης Γκιούρας, «επικάθεται στο μυαλό των ζωντανών».[15]

Συνεχίζοντας πάνω στις θεωρήσεις του Petrey, ο καθηγητής Πολιτικής Φιλοσοφίας, προσθέτει πως, στον 'Συνταγματάρχη Σαμπέρ', «ο ήρωας, θεωρούμενος ως πεσών σε μια ναπολεόντεια μάχη και έχοντας απολέσει όλα τα 'αστικά' στηρίγματα της προσωπικότητας του, επιστρέφοντας ανέλπιδα στην πατρίδα του βρίσκεται αντιμέτωπος με τη μεταναπολεόντεια γαλλική κοινωνία ως ένα ξένο σώμα, μη μπορώντας πλέον να αντεπεξέλθει στα κοινωνικά πρότυπα. Για τη συνείδηση του 'ξαναγεννημένου' Σαμπέρ, το σύνολο των κοινωνικών και νομικών

[13] Βλέπε σχετικά, Ντε Μπαλζάκ Ονορέ, 'Ο Συνταγματάρχης Σαμπέρ…ό.π., σελ. 95.
[14] Βλέπε σχετικά, Ντε Μπαλζάκ Ονορέ, 'Ο Συνταγματάρχης Σαμπέρ…ό.π., σελ. 94. Στην επωνυμία, στην εμβάπτιση υπερ-τονίζεται η 'εμβάπτιση' μίας ζωής στο πέραν του δυνατού.
[15] Βλέπε σχετικά, Γκιούρας Θανάσης, 'Ελευθερία και Ιστορία. Με βασική αναφορά στις θέσεις Για την έννοια της ιστορίας του Walter Benjamin', Εκδόσεις ΚΨΜ, Αθήνα, 2012, σελ. 196.

κανόνων αποτελεί έναν εφιάλτη[16] (cauchemar), ο οποίος εντέλει θα τον οδηγήσει στην τρέλα».[17]

Ως ετερότητα πλέον, σημασιοδοτεί το εκτός ερριμενότητας του παρόντος, εκτός Παλινόρθωσης[18], ένας 'Υασέντ' που από τις 'κορυφές' του ονόματος, εντός των εκτάσεων και της δια-πάλης των τεκτονικών μεταβάσεων, 'επιστρέφει στον τάφο', το υποκείμενο που εξέβαλλε από τις σιωπές του, επιτελώντας τις.

Η συμπύκνωση της δραματικότητας, επαναπροσδιορίζεται από την στάση του δικηγόρου Ντερβίλ ο οποίος και, υπό το τους όρους μίας αστικής αρνητικότητας, της καθημερινής παράστασης του πραγματικού, 'ανοίγει την θύρα': «Εγώ φεύγω για να ζήσω στην εξοχή με τη γυναίκα μου. Το Παρίσι μου προκαλεί φρίκη».[19]

---

[16] Ο 'εφιάλτης' της ανά-κλησης, με τον θάνατο να μην αποτελεί παρά ιστορία και δυνατότητα εκ-πλήρωσης από τον 'υιό' στον 'πατέρα' Ναπολέοντα και αντίστροφα. Η 'δικαίωση' θεσπίζεται στον μακρύ χρόνο.

[17] Βλέπε σχετικά, Γκιούρας Θανάσης, 'Ελευθερία και Ιστορία. Με βασική αναφορά στις θέσεις Για την έννοια της ιστορίας του Walter Benjamin…ό.π., σελ. 196.

[18] Η κοινωνικότητα της Παλινόρθωσης, ενώπιον του συνταγματάρχη, με μία ιδιαίτερη τροπικότητα, αναφωνεί Μαρξικά, ειδολογικά: «Le mort saisit le vif»! «Οι νεκροί αδράχνουν τους ζωντανούς», συγκρατούν την βαρύτητα μίας γενεαλογίας που 'παραβαίνει νόμους και κώδικες'.

[19] Βλέπε σχετικά, Ντε Μπαλζάκ Ονορέ, 'Ο Συνταγματάρχης Σαμπέρ…ό.π., σελ. 96. Το διόλου εξευγεμενισμένο «Παρίσι της φρίκης» ('τι ζήλεψες τι τα θέλες τα ένδοξα Παρίσια', γράφει, υπόρρητα 'ενοχικά', ο Μάνος Ελευθερίου), του Ονορέ Ντε Μπαλζάκ, συν-διαλέγεται με τις όψεις και τις παραμέτρους δόμησης του 'μυθεύματος' που συνιστά το πρόταγμα '*Παρίσι'*, ('***Tout ce qui est ailleurs est a Paris'/'Όλα όσα βρίσκονται αλλού είναι στο Παρίσι',*** τονίζει εμφατικά ο Victor Hugo), τις παραμέτρους άρθρωσης της 'μίας' και 'Ολύμπειας' πόλης, με το «Ωραίο Παρίσι που αγνοεί τούτες τις μορφές, τις αποκαμωμένες από τα βάσανα, τα σωματικά και ψυχικά», όπως δηλώνει στο μυθιστόρημα του 'Μπαρμπά Γκοριό' ο Μπαλζάκ, προβαίνοντας σε μία μεταφορά ή αλληλουχική παρομοίωση του 'απροσμέτρητου βάθους' της πόλης με το 'απροσμέτρητο βάθος' της ανθρώπινης ψυχής. «Μα το Παρίσι είναι ένας ωκεανός. Ρίξτε το βυθόμετρο, δεν θα βρείτε ποτέ το βάθος του. Τριγυρίστε το, περιγράψτε το». Το Παρίσι είναι οι ανθρώπινες φιγούρες που απαντώνται σε επάλληλες γωνίες, η πολλαπλότητα των βιό-κοσμων, οι οποίοι, στο λόγο του Μπαλζάκ (του δικηγόρου Ντερβίλ), εγκιβωτίζουν την όψη της απόκρισης, την παραδοχή του αποτυπωμένου στη φθορά του: «Το Παρίσι μου προκαλεί φρίκη», παραμορφώνοντας τις αισθήσεις του

Η «λανθάνουσα γεωμετρία»[20], (όρος της Μαρίνας Λαμπράκη-Πλάκα), εκδηλώνεται. Το Μπαλζακικό διήγημα επιβλέπει την πορεία του πρωταγωνιστή προς έναν βίο που δεν 'αξίζει να ειπωθεί', προς έναν βίο που δεν καθίσταται ηθικοπλαστικός αλλά ουσιώδης, ιστορικός και ‘εκκαθαριστικός’. Ο Σαμπέρ, για το παλινορθωμένο καθεστώς ‘γνώσης’ δεν αποτελεί παρά ιστορικό ‘ατύχημα’.

χρόνου, εγγίζοντας την ‘φορτισμένη’ ακηδία, την ελλειπτικότητα της ‘δαιμονολογίας’. Βλέπε σχετικά, Μπαλζάκ Ντε Ονορέ, ‘Ο Μπαρμπά Γκοριό’, Μετάφραση: Νίκας Άγγελος, Εκδοτική Εταιρεία Αφών Ζυριχίδη, Θεσσαλονίκη, χ.χ., σελ. 228.

[20] Βλέπε σχετικά, Λαμπράκη-Πλάκα Μαρίνα, ‘Η Γυναίκα στη Νεοελληνική τέχνη’, Συλλογή, ‘Άρωμα γυναίκας στην ελληνική ζωγραφική’, Ίδρυμα Εικαστικών Τεχνών & Μουσικής Βασίλη & Μαρίνας Θεοχαράκη, 2018, σελ. 15.